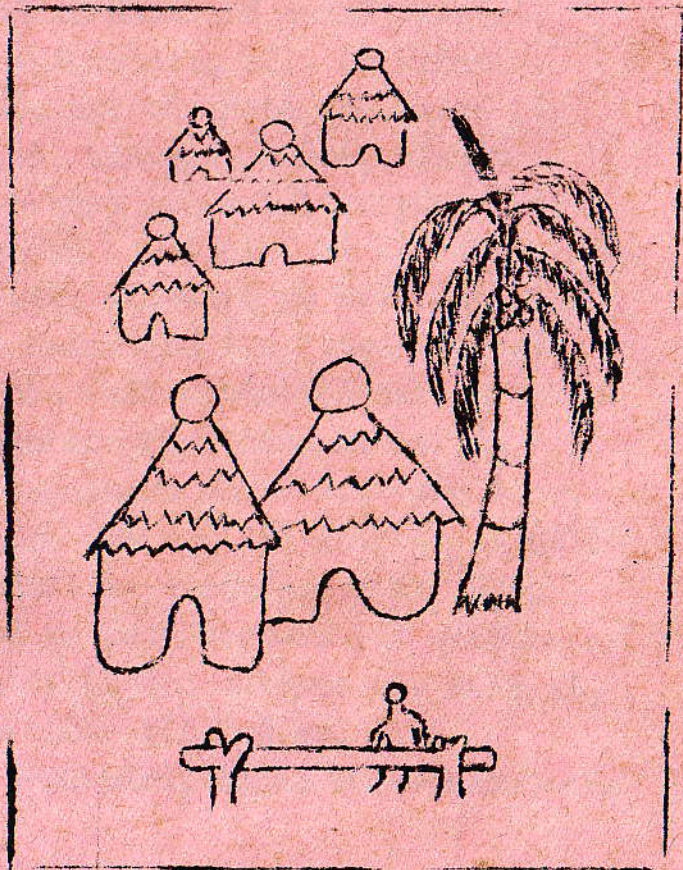

50 Frs.

Kadamba

Doo Taabáalú ge Kadambara íba waagálati bokóni Agbandéé. Agbandéé na Baasáari, bújúbna damá ge. Na wísi daagazaladé.

Bowe Agbandéé ínaamú ge, wíre né, Kadambara íní naáru waalí ibó Baasáari ícáa Baasáari íní naáru-désú. Nge alú ceení wánlúrúná Baasáari íní ceení búyóo. Bú wená nyazi urodináa lubs dídáara. Nge woogógboó alú na ásaarabú ceení íkágúrú, barija bokóni Agbandéé, háli bú íkóni íbí. Wíre né, nge bú afobú ímú waamu fíó béndésená kísoó, bángagúu sómwá, bánlám barija. Ngó búváyí sísi: balizí yúure yáá faamú boboná bú íjaa; háli bú ímú íkóni ísí.

Bú ímú ídés sím-wóró ge búwízi Baasáari íba. A Kadambara íba fínes nuvoowú, na Baasáari íba íkálí búu-daá bekédi bokóni bónyowú Kadambara íba tóóni na nyimé.

Ína ge Kadambara íba sísi: íráa bana, níní ge dánlám we; ngó dóbó dóbógbób na belé bedésé; dádánbuzi duyóo we. Bika dudo, búu kujúu-daá ge belé bogowe. Dóbó dádánbuzi dító sísi: dángbáa ína dukóyoo we. Bulé né, aséé dícáa níbááwu kífalú ge.

Nge Wúro-Tákpára, dájaa Wúro-Gadawó-déé

Bú sùlè ònì nbulé. Waagágúrú òna idés awúro-bíya laadóó kífalóó cáádí. Nge boogóni bana laadóó wenká kónmowúv nē. Dídáars dindí ge Kadambara ñba suwáa háli na sinje dó. Wúro-Tákpárá na idés awúro-bíya bana dídáars bakpa nē, nge baabísi bekézeli aláa na bíya, na bagbiná ríña kpátáá bokóni bosúu Kadambara. Laadóó wenká boobóni na bosúu nē, lááwu kúboŋgi nakúru funzuwáa na ku laadóó kam karo. Nge baalá konkári boyó lááwu kungí, buka baa awení ukpa dídáars wendé dínmowúv budúv nē, isúu. Nge baajan bafa bedésé títim yíde sísti: Dáábára. Sísti: dósó dáábára, naáru féyí si ikóduu cénje sísti wónyóó dāa. A ngú bilé ge weení bínýáa yi ge woogóni si iyóo bambé nē, wánnaa wenbí si bilá nē.

Boogóni na bosúu nē, bodomooná naáru laadóó kam karoozi. Asée Kpangalam ñba baasi. Dáábára ñba bam nē, begés igbama ge bidékés na amvuzé; buka banyí farím-dés baa ngbetii. Bedés kisoó-daa nē, baa lénlé ge beegíli basí tína nē, ñnaamú waabísi bedés laadóó tína-tína. Dáábára ñba bam baava ná Birini na Dubúyi-dés ñba laadóó. Dáábára-dés tína-

tíṅa ge sùná Nòo na kídés kídésu cé
na wísi raagazaladé ngbóo nbísi. Ngbóo
bulé háli ndés Biríní kíbínḡe tíṅa-tíṅa;
nbó bulé háli Áwu buwá nvu dibimbidé
ngábisi háli Komá. Ngóbo bulé háli búúre
kófúluḡde ndi nzúu buwá wenká bánḡaá ke
sisi: Kpandí né. Tóo, Dáábára-dés tíṅa-
tíṅa nbilé.

Buga né, wenbí bulá ge baabisiná
bánḡaá Dáábára sisi: Kadambara né, Faránsi-
dés tili-daá ge waabisiná Dáábára sisi:
Kadambara. Wúro-ísá iza-daá nbilé.

Kadambara-dés kowuro-bóóni kés lutoozo.

- Ljóóo ge buva yi
- Ajuwa-Tangára
- Wúro-Ajéyi-dés
- Caaníile
- Caatíkpi
- Caáduwé
- Caacíbara
- Jobó

Wúrowá beedi beedi né; páa awení na
ndés kowuro-bóowú ge:

- 1.) Wúro-Tákpára: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge bányáá sịsị: Ụjooo ge buwa yi. Ụlé weedi ná kowúroo kúbońga Kadambara.
- 2.) Wúro-Caagára-Cáálíya: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge bányáá sịsị: Ajuwa-Tangára.
- 3.) Wúro-Kpórigbó: Ụlé ụdoo ụdés kowuro-boowú ge Ajuwa-Tangára. Ụlé waazá-daá ge Jáama woogóni.
- 4.) Wúro-Caatikpi: Ụlé ụdoo ụdés kowuro-boowú ge Ajuwa-Tangára.
- 5.) Wúro-Weecire: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge bányáá sịsị: Caáduwé. Ụlé waazá-daá ge sésétiwá ndi ndi woozúluke.
- 6.) Wúro-Ụjooo ge buwa yi: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge Ụjooo ge buwa yi.
- 7.) Wúro-Agurinyá: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge Ajuwa-Tangára. Ụlé waazá-daá ge Faránsi woogóni.
- 8.) Wúro-Agóró: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge bányáá sịsị: Wúro-Ajéyi-dés.
- 9.) Wúro-Caanííle: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge bányáá sịsị: Caanííle.
- 10.) Wúro-Arúuna: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge bányáá sịsị Caacibara.
- 11.) Wúro-Ụsá: Ụlé ụdés kowuro-boowú ge bányáá sịsị: Ajéyi-dés.

12.) Wúro-Búkari: Ulé udés kowuro-boowó
ge Jobó-dés.

13.) Wúro-Weecire-Caá-Samá: Ulé udés
kowuro-boowó ge Caáduwé.

Sésédwá woodóo Kadambara; Móóláwá
baasi, dannaá sésédwá ndíndí.

Níicéwá: Ankpéyi-dés nba; Boowó-daá ge
belé baagálíná. Wúro-Weecire
uzá-daá ge boogóni.

Kóóliwá: - Saa-Saam-dés nba nbulé; Wúro-
Weecire uzá-daá ge boogóni.

- Caagóole-dés nba; Kídeswó-dés
ge bána Saa-Saam-dés nba baagálí
bokóni.

Dááruwá: - Wúro-Kefiyá-dés nba nbulé.

Sáálím-dés ge belé baagálí.

- Wúro-Nyeni-dés nba duqo, Sáálím-
dés ge belé baagálí; barína, Wúro-Weecire
uzá-daá ge boogóni.

Díkésínwá: - Naaná-Tarúuwse-dés nba nbulé.

Agidáagba-dés ge baagálíná.

Téréweré: - Aláasan téréweré-dés nába nbulé;
Dagbáma ge baagálin; Yañdi farándí.

Wúro-Kpórigbó uzá-daá ge boogóni.

Lááwu-biyya: - Kúboní Caá-Fáram Batóv-Lím-dés
nába nbulé. Káraáci-Akontá (Adóom) ge
belé baagáliná.

- Kúboní Caá-Séyi-dés nába nbulé.

Bogó ge belé baagáliná.

Barína, Wúro-Kpórigbó uzá-daá ge boozúluki.

Nowóowá: - Sibaabi-Nowóo-dés nába nbulé.

Lóngá-dés ge belé baagáliná.

Wúro-Weecire uzá-daá ge boogóni.

Kpandíwá: - Wúro-kefiya-dés nába nbulé belé.

Caawa-daá ge belé baagáliná.

Wúro-Weecire uzá-daá ge boogóni.

A nyéndeé Camanáa, qibimbiqé weevés téédu
nabúle. Núbni kidiwú ge Ajuwa-ɔo.

Núbni nibiwó ge Kpekpeéni-daá.

Kadambara-dés lizási:

- Caá-Buruú: téédu lizóo nbulé. Lizóo kam né,
kúboní Batóv-Lím-dés ge lizóo kam kowe.

Súu yáá féwu kúfulóm abaalú ge bánlaanáa ke.

- Békpééna-bayóo: Lizóo kam né, téédu lizóo

nbilé. Kelimbíre kíkpadiqé ge bánlaaná ke.
Tantúúnáwá-daá ge lúzoo kaám kowe.

- Wúro-Nóo: Wúro-Nóo kés buwá ge. Amá,
búúre kúbońqé ge bułızı buwá kpómóó
bónbonáa naám towóo abaalú bánlaáńńna.

- Wúro-Agéyi: Lúzoo kúbońga nekérs qoqo
nbilé. Tésédu wogónu ge bumooná lúzoo
kaám. Lúzoo kaám né, tésédu wúro wénbesq ku ke.
Bigés búúre ge; buka qúws boonvú-daá. Kelim-
bíre abaalú baa wendé, na naám abaalú ge bánlaá
yi baa bínt weení.

Kadambara, baa wonóó wenká na kedéa
kangara ge. Amá, tésédu ríńa-dés kangara we
tésédu lawútáá ge. Kulé ge tésédu wúro na
wéés awúro-bíya bónnyoozí bángusí ku baa bínt
weení.

Mogoobiya aláa na abaaláa Tem kaladáa,
tákaradá kína, kugé kúnvulísi dáázá-ɔo ge.
kínwllí dāa caanadóm wentí ɔoo dájaájaanāa
waalá bu ge dédéé tsevólási woozúu susuwúu
né.

Amá dēnveerím míi sɔsi: **téédí** cíko ge
dánbuzi dɔnmāa. Bilé né, a weení nyi sɔsi:
wɛnā bidés uzáfúlúde téédí natórv-roozí
né, wánbuzí ukánmaa dāa wentí turíŋa tiwe
né, bika diblízi dɔnyóózi dɔlā hɔnāa
tiŋanāa dānlám ti né.

Múgoobú Caagbara Sooli Ngoobú.

1ère édition Novembre 1985.

2ème édition Juillet 1989.

3ème édition Décembre 1990.

EDITEM B.P. 171 Sokodé.